

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 26 października 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Pilny tryb prejudycjalny – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 – Wniosek o wyrażenie zgody na ściganie innych czynów niż te, które uzasadniały przekazanie – Artykuł 28 ust. 3 – Wniosek o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie zainteresowanej osoby innemu państwu członkowskiemu – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do skutecznej ochrony sądowej – Prawo zainteresowanej osoby do bycia wysłuchaną przed wykonującym nakaz organem sądowym – Zasady

W sprawach połączonych C-428/21 PPU i C-429/21 PPU

mających za przedmiot dwa wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy) postanowieniami z dnia 14 lipca 2021 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 14 lipca 2021 r., w postępowaniach dotyczących wykonania europejskich nakazów aresztowania wydanych wobec:

HM (C-428/21 PPU),

TZ (C-429/21 PPU)

przy udziale:

Openbaar Ministerie

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego pierwszej izby, S. Rodin i N. Jääskinen (sprawozdawca), J.-C. Bonichot i M. Safjan, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 września 2021 r.,

* Język postępowania: niderlandzki.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Openbaar Ministerie – C. McGivern i M.K. van der Schaft,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman, C.S. Schillemans i J. Langer, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Irlandii – M. Lane, w charakterze pełnomocnika, którą wspierała G. Mullan, BL,
- w imieniu rządu francuskiego – A. Daniel, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu węgierskiego – M.Z. Fehér, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid, M. Wasmeier i W. Wils, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 października 2021 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”), oraz art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).
- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach wykonywania w Niderlandach dwóch europejskich nakazów aresztowania wydanych odpowiednio w sprawie C-428/21 PPU przez węgierskie organy sądowe wobec HM, obywatela państwa trzeciego, a w sprawie C-429/21 PPU przez belgijskie organy sądowe wobec TZ, obywatela niderlandzkiego, w następstwie wniosku o wyrażenie zgody złożonego przez każdy z tych organów sądowych: w pierwszym wypadku na podstawie art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, a w drugim na podstawie art. 28 ust. 3 tej decyzji ramowej.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 5, 6 i 12 decyzji ramowej 2002/584 mają następujące brzmienie:
„(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku [lub ścigania] w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia

[umożliwia wyeliminowanie] złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości [związanego z nimi ryzyka] przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne. [Dominującą do dziś między państwami członkowskimi tradycyjną współpracę powinien zastąpić system swobodnego przepływu, w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, orzeczeń w sprawach karnych, obejmujący zarówno orzeczenia wydane w toku postępowania, jak i kończące postępowanie].

- (6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej, stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający [w życie] zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określiła jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[...]

- (12) Niniejsza decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 [UE] oraz tych, które znajdują odbicie w [karcie], w szczególności w jej rozdziale VI. [...].

- 4 Artykuł 1 decyzji ramowej, zatytułowany »Definicja europejskiego nakazu aresztowania i zobowiązani[e] do jego wykonania«, stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania [zatrzymania] i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją [nie prowadzi do zmiany] obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [UE].

- 5 W art. 3, 4 i 4a wspomnianej decyzji ramowej wymieniono podstawy obligatoryjnej (art. 3) i fakultatywnej (art. 4 i 4a) odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania. Artykuł 5 tej decyzji ramowej przewiduje gwarancje, jakich powinno udzielić wydające nakaz państwo członkowskie w szczególnych przypadkach. Artykuł 8 decyzji ramowej 2002/584 odnosi się do treści i formy europejskiego nakazu aresztowania.

- 6 Zgodnie z art. 11 tej decyzji ramowej, zatytułowanym »Prawa osoby, której dotyczy wniosek [nakaz]«:

„1. W momencie aresztowania [zatrzymania] osoby, której dotyczy wniosek [nakaz], wykonujący nakaz właściwy organ sądowy, zgodnie z prawem krajowym, powiadamia tę osobę o europejskim nakazie aresztowania i jego treści, a także o możliwości wyrażenia przez tę osobę zgody na jej przekazanie wydającemu nakaz organowi sądowemu.

2. Osoba, której dotyczy wnioszek [nakaz], aresztowana w celach [która została zatrzymana w celu] wykonania europejskiego nakazu aresztowania, ma prawo do korzystania z pomocy prawnej i z pomocy tłumacza zgodnie z prawem krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego”.

7 Artykuł 13 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Zgoda na przekazanie”, przewiduje:

„1. Jeśli aresztowana osoba powiadamia, że zgadza się na przekazanie, to zgodę tę oraz, w odpowiednich przypadkach, zrzeczenie się prawa do skorzystania z zasady szczególności, o której mowa w art. 27 ust. 2, wyraża przed wykonującym nakaz organem sądowym zgodnie z prawem krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego”.

2. Każde państwo członkowskie przyjmuje środki niezbędne, aby zapewnić, że zgoda ta oraz, w odpowiednich przypadkach, zrzeczenie się określone[, o których mowa] w ust. 1[,] zostały wyrażone w sposób wskazujący, że osoba, której to dotyczy, wyraziła je dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z nich] konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy wnioszek, ma prawo do korzystania z pomocy prawnej.

3. Zgoda oraz, w razie potrzeby [w odpowiednich przypadkach], zrzeczenie się określone w ust. 1 zostają formalnie zarejestrowane zgodnie z procedurą przewidzianą w prawie krajowym wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

[...]”.

8 Artykuł 14 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Sądowe przesłuchanie osoby, której dotyczy wnioszek”, stanowi:

„W przypadku gdy osoba aresztowana [zatrzymana] nie wyraża zgody na jej [swe] przekazanie, jak to określono w art. 13, ma [ona] prawo do przesłuchania przez wykonujący nakaz organ sądowy zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego”.

9 Artykuł 15 decyzji ramowej 2002/584 ma następujące brzmienie:

„1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy, z uwzględnieniem terminów i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej decyzji ramowej.

2. Jeśli wykonujący [nakaz] organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17.

3. Wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przysyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego”.

- 10 Artykuł 19 decyzji ramowej, zatytułowany „Przesłuchiwanie osoby przed podjęciem decyzji”, stanowi w ust. 2:

„Osobę, której dotyczy wnioszek, przesłuchuje się zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego i na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym i organem sądowym wykonującym nakaz”.

- 11 Zgodnie z art. 27 decyzji ramowej, zatytułowanym „Możliwość ścigania za inne przestępstwa”:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w jego stosunkach [w ramach jego stosunków] z innymi państwami członkowskimi, które wystosowały podobną notyfikację, domniemana jest zgoda [domniemywa się zgodę] na ściganie, skazanie lub zatrzymanie w związku z pozbawieniem wolności [aresztowanie danej osoby w celu wykonania kary pozbawienia wolności] lub [wykonaniem] środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności] za przestępstwo popełnione przed przekazaniem [tej] osoby[,] inne niż to, z powodu którego została przekazana, chyba że w przypadku szczególnym [danym przypadku] wykonujący nakaz organ sądowy [po]stanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania.

2. Z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 i 3, osoba przekazana może nie [nie może] być ścigana, skazana lub [w inny sposób] pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana [z powodu którego została ona przekazana].

3. Ustępu 2 nie stosuje się w następujących przypadkach:

[...]

f) kiedy osoba po jej przekazaniu w sposób jednoznaczny odwołuje się do zasady szczególności [zrzekła się prawa do skorzystania z zasady szczególności] w odniesieniu do szczególnych przestępstw poprzedzających jej przekazanie. Zrzeczenie się następuje przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zostaje zapisane zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zrzeczenie się sporządza się w taki sposób, aby jego brzmienie wyraźnie świadczyło, iż osoba ta uczyniła to [dokonała go] dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z tego zrzeczenia] konsekwencji. W tym celu osoba ta ma prawo do korzystania z pomocy prawnej;

g) w przypadku gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4.

4. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje się do wykonującego nakaz organu sądowego, z załączeniem informacji określonych w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenia określonego w art. 8 ust. 2. Zgodę wyraża się, gdy przestępstwo, wobec którego jest ona wymagana, podlega przekazaniu [w związku z którym się o nią wnioskuje, samo wymaga przekazania] osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej. Zgody odmawia się w przypadkach wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie na podstawie przyczyn wymienionych w art. 4 [Zgody odmawia się ze względów wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie wyrazić jedynie ze względów wymienionych w art. 4.]. Decyzję podejmuje się nie później niż po upływie 30 dni po otrzymaniu wniosku [w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku].

[...]”.

- 12 Artykuł 28 tej samej decyzji ramowej, zatytułowany „Przekazanie lub wynikająca z niego ekstradycja [Dalsze przekazanie lub ekstradycja]”, przewiduje:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w [ramach jego stosunków] z pozostałymi państwami członkowskimi, które wystąpiły z podobną notyfikacją [wystosowały podobną notyfikację], można domniemywać zgodę na przekazanie osoby do państwa członkowskiego innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie na mocy europejskiego nakazu aresztowania za przestępstwo popełnione [wydanego w związku z przestępstwem popełnionym] przed jej przekazaniem, chyba że w przypadku szczególnym [danym przypadku] wykonujący nakaz organ sądowy [po]stanowi inaczej w swojej [wydanej przez siebie decyzji] w sprawie przekazania.

2. W każdym przypadku osoba, która została przekazana państwu członkowskiemu wydającemu nakaz [wydającemu nakaz państwu członkowskiemu] na mocy europejskiego nakazu aresztowania, może, bez zgody wykonującego nakaz państwa członkowskiego, zostać przekazana do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy europejskiego nakazu aresztowania wydanego za przestępstwo popełnione [w związku z przestępstwem popełnionym] przed jej przekazaniem w następujących przypadkach:

[...]

- b) gdy osoba, której dotyczy wniosek, wyraża zgodę na jej przekazanie do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy europejskiego nakazu aresztowania. Zgodę wyraża się przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zapisuje się ją zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zapis sporządza się w sposób [świadczący o tym], że osoba, której to dotyczy, wyraziła ją dobrowolnie i mając pełną świadomość [wynikających z niej] konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy wniosek, ma prawo do skorzystania z pomocy prawnej;
- c) gdy osoby, której dotyczy wniosek, nie obejmuje zasada szczególności zgodnie art. 27 ust. 3 lit. a), e), f) i g).

3. Wykonujący nakaz organ sądowy wyraża zgodę na przekazanie osoby do drugiego państwa członkowskiego zgodnie z następującymi zasadami:

- a) wniosek o wyrażenie zgody zostaje złożony zgodnie z art. 9 i towarzyszą mu informacje określone w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenie określone w art. 8 ust. 2;
- b) zgodę wyraża się, gdy przestępstwo, za które się o nią wnioskuje [w związku z którym się o nią wnioskuje], pociąga za sobą przekazanie osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej;
- c) decyzja zostaje podjęta nie później niż przed upływem [w ciągu] 30 dni po otrzymaniu [od otrzymania] wniosku;
- d) nie wyraża się zgody w przypadkach [zgody odmawia się ze względów] określonych w art. 3, a ponadto można odmówić jej wyrażenia jedynie na podstawach [ze względów] określonych w art. 4.

[...]”.

Prawo niderlandzkie

- 13 Decyzja ramowa 2002/584 została przetransponowana do prawa niderlandzkiego na mocy *Wet tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Overleveringswet)* [ustawy z dnia 29 kwietnia 2004 r. o wykonaniu decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (ustawy o przekazywaniu osób)] (Stb. 2004, nr 195), zmienionej ostatnio ustawą z dnia 17 marca 2021 r. (Stb. 2021, nr 155).

Postępowania główne, pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

Sprawa C-428/21 PPU

- 14 W dniu 25 maja 2020 r. sąd odsyłający, rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy) zezwolił na przekazanie Węgrom HM, obywatela państwa trzeciego, w celu ścigania w owym państwie członkowskim czynów zakwalifikowanych jako „pranie pieniędzy uzyskanych z przestępstwa”. HM został skutecznie przekazany Węgrom w dniu 25 czerwca 2020 r. i od tego czasu przebywa tam w areszcie.
- 15 W dniu 13 kwietnia 2021 r. węgierski organ sądowy skierował do sądu odsyłającego wniosek na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 w celu uzyskania jego zgody na ściganie HM na Węgrzech za inne czyny niż te, które uzasadniały jego przekazanie, w szczególności za inne czyny stanowiące pranie pieniędzy, które miał popełnić zainteresowany przed wspomnianym przekazaniem.
- 16 Zdaniem sądu odsyłającego, który jest wykonującym nakaz organem sądowym w tej sprawie, wniosek o wyrażenie zgody zawiera informacje przewidziane w art. 8 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, podobnie jak protokół przesłuchania HM przez węgierski organ sądowy. Podczas tego przesłuchania HM, korzystając z pomocy adwokata, oświadczył, że nie zamierza zrzec się ochrony zagwarantowanej na podstawie zasady szczególności zgodnie z art. 27 ust. 3 lit. f) owej decyzji ramowej.
- 17 Zauważając, że decyzja ramowa 2002/584 nie zawiera żadnego przepisu dotyczącego postępowania prowadzonego przez wykonujący nakaz organ sądowy, do którego złożono wniosek o wyrażenie zgody przewidziany w art. 27 tej decyzji ramowej, sąd odsyłający podnosi, że prawo do bycia wysłuchanym stanowi część prawa do obrony, które jest nieodłącznym elementem prawa do skutecznej ochrony sądowej.
- 18 Tymczasem ze względu na to, że HM przebywa obecnie w areszcie na Węgrzech, nie został on wezwany w celu zajęcia stanowiska w przedmiocie wniosku o wyrażenie zgody skierowanego do sądu odsyłającego i w trakcie rozpatrywania tego wniosku przez ów sąd nie był obecny ani reprezentowany przez adwokata wspierającego go w ramach wcześniejszego postępowania dotyczącego wykonania europejskiego nakazu aresztowania lub przez innego adwokata.
- 19 Sąd odsyłający zastanawia się zatem, w jakim państwie członkowskim i w jaki sposób osoba przekazana powinna móc skorzystać z prawa do bycia wysłuchaną, gdy organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego zwraca się do wykonującego nakaz organu sądowego z wnioskiem o wyrażenie zgody, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584.

20 W tych okolicznościach rechtbank Amsterdam (sąd w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 27 ust. 3 lit. g) oraz art. 27 ust. 4 [decyzji ramowej 2002/584] w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej należy interpretować w ten sposób, że:

- osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów w wydającym nakaz państwie członkowskim, przy okazji przesłuchania tej osoby przez organ sądowy tego państwa członkowskiego w przedmiocie ewentualnego zrzeczenia się prawa do skorzystania z zasady szczególności, o którym mowa w art. 27 ust. 3 i lit. f) [tej] decyzji ramowej; czy też
- osoba ta powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w państwie członkowskim, które ją wcześniej przekazało, przed wykonującym nakaz organem sądowym w ramach postępowania w sprawie wyrażenia zgody na rozszerzenie zakresu czynów?

2) Jeżeli osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów, o którym mowa w art. 27 ust. 4 [decyzji ramowej 2002/584], w państwie członkowskim, które ją wcześniej przekazało, to w jaki sposób to państwo członkowskie powinno jej to umożliwić?”.

Sprawa C-429/21 PPU

- 21 W dniu 26 stycznia 2021 r. sąd odsyłający zezwolił na przekazanie TZ, obywatela Niderlandów, Królestwu Belgii, w celu ścigania w Belgii czynów zakwalifikowanych jako „kradzieże zorganizowane lub rozbój z bronią w rękę”. TZ został skutecznie przekazany temu państwu członkowskiemu i od tego czasu przebywa tam w areszcie.
- 22 W dniu 3 maja 2021 r. belgijski organ sądowy skierował do sądu odsyłającego wniosek o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie TZ Republice Federalnej Niemiec na podstawie art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w celu ścigania innych czynów, a mianowicie kradzieży zorganizowanych lub rozboju z bronią w rękę, które miały zostać popełnione w 2020 r. Wniosek o wyrażenie zgody zawiera informacje, o których mowa w art. 8 ust. 1 tej decyzji ramowej, oraz tłumaczenie, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu.
- 23 Sąd odsyłający, jako wykonujący nakaz organ sądowy w niniejszej sprawie, zauważa, że TZ przebywa obecnie w areszcie w Belgii. Nie został on wezwany ani nie był obecny lub reprezentowany podczas rozpatrywania przez sąd odsyłający wniosku belgijskiego organu sądowego.
- 24 W związku z tym sąd odsyłający zastanawia się w istocie nad tym samym pytaniem, o którym mowa w pkt 19 niniejszego wyroku, w odniesieniu do prawa osoby przekazanej do bycia wysłuchaną w ramach wniosku o wyrażenie zgody na podstawie art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584.

- 25 W tych okolicznościach rechtbank Amsterdam (sąd w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy wykładni art. 28 ust. 3 [decyzji ramowej 2002/584] w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej należy dokonywać w ten sposób, że:
- to w wydającym nakaz państwie członkowskim, przed organem sądowym tego państwa członkowskiego, w ramach postępowania w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego następnie przez trzecie państwo członkowskie w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem, osoba przekazana wydającemu nakaz państwu członkowskiemu, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, powinna mieć możliwość skorzystania z przysługującego jej prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie na podstawie art. 28 ust. 3 [tej] decyzji ramowej; czy też że
 - to w państwie członkowskim, które wcześniej dokonało przekazania, osoba ta powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną przed wykonującym nakaz organem sądowym w ramach postępowania w sprawie [wyrażenia] zgody na dalsze przekazanie?
- 2) Jeżeli osoba przekazana powinna mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną w związku z wnioskiem o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie na podstawie art. 28 ust. 3 [decyzji ramowej 2002/584], to w jaki sposób to państwo członkowskie powinno jej to umożliwić?”.
- 26 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 30 lipca 2021 r. sprawy C-428/21 PPU i C-429/21 PPU zostały połączone.

W przedmiocie zastosowania pilnego trybu prejudycjalnego

- 27 Sąd odsyłający wystąpił o rozpoznanie niniejszych odesłań prejudycjalnych w trybie pilnym określonym w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 28 Na poparcie swojego wniosku sąd odsyłający wskazuje, że pytania prejudycjalne dotyczą dziedziny, o której mowa w tytule V części trzeciej traktatu FUE, oraz że HM i TZ są obecnie pozbawieni wolności.
- 29 Co się tyczy, po pierwsze, sytuacji HM, sąd ten zauważa, że odpowiedź Trybunału na pytania prejudycjalne będzie miała bezpośredni i decydujący wpływ na długość pobytu zainteresowanego w areszcie na Węgrzech w zakresie, w jakim w szczególności w przypadku oddalenia wniosku o wyrażenie zgody na rozszerzenie zakresu czynów na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584 właściwy organ wydającego nakaz państwa członkowskiego nie jest uprawniony do zastosowania wobec HM tymczasowego aresztowania w odniesieniu do czynów objętych tym wnioskiem.

- 30 W odniesieniu, po drugie, sytuacji TZ, sąd odsyłający podkreśla fakt, że osoba ta jest pozbawiona wolności w oczekiwaniu na orzeczenie tego sądu w przedmiocie wniosku o wyrażenie zgody na dalsze przekazanie niemieckiemu organowi sądowemu w celu wykonania wydanego przez ten organ europejskiego nakazu aresztowania.
- 31 W tym względzie należy stwierdzić w pierwszej kolejności, że niniejsze odesłania prejudycjalne dotyczą wykładni decyzji ramowej 2002/584, która wchodzi w zakres dziedzin objętych postanowieniami tytułu V części trzeciej FUE, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W konsekwencji mogą one podlegać rozpoznaniu w pilnym trybie prejudycjalnym przewidzianym w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 32 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kryterium pilności, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału należy wziąć pod uwagę fakt, że osoba, w której sprawie toczy się postępowanie główne, jest obecnie pozbawiona wolności, a jej dalszy pobyt w areszcie zależy od wyniku sporu w postępowaniu głównym (zob. w szczególności wyrok z dnia 28 listopada 2019 r., Spetsializirana prokuratura, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 33 W niniejszych sprawach, po pierwsze, HM i TZ są obecnie pozbawieni wolności. Jak wynika bowiem z pkt 18 i 23 niniejszego wyroku, HM i TZ przebywają w areszcie, odpowiednio na Węgrzech i w Belgii, po tym jak zostali przekazani tym państwom członkowskim na podstawie wydanych przez te państwa europejskich nakazów aresztowania. Po drugie, zważywszy, że pytania przedstawione przez sąd odsyłający dotyczą konieczności lub braku konieczności wysłuchania zainteresowanej osoby co do istnienia podstaw mogących uzasadnić odmowę zgody organu sądowego wykonującego nakaz państwa członkowskiego na rozszerzenie zakresu czynów pierwotnie uzasadniających przekazanie lub dalsze przekazanie tej osoby innemu państwu członkowskiemu, orzeczenie Trybunału mogłoby mieć natychmiastowy wpływ na losy tymczasowego aresztowania HM i TZ.
- 34 W tych okolicznościach, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, pierwsza izba Trybunału postanowiła w dniu 29 lipca 2021 r. uwzględnić wniosek sądu odsyłającego o rozpoznanie niniejszych odesłań prejudycjalnych w trybie pilnym.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 35 Poprzez swoje dwa pytania w każdej ze spraw połączonych, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 27 ust. 3 lit. g), art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej gwarantowanego przez art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, że osoba przekazana wydającemu nakaz organowi sądowemu w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania korzysta z prawa do bycia wysłuchaną przez wykonujący nakaz organ sądowy, w przypadku gdy do tego ostatniego organu wydający nakaz organ sądowy skierował wniosek o wyrażenie zgody na podstawie owych przepisów tej decyzji ramowej, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – w jaki sposób realizowane jest prawo zainteresowanej osoby do bycia wysłuchaną.
- 36 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy na wstępie przypomnieć podstawy prawne systemu ustanowionego decyzją 2002/584, wynikające z tej decyzji ramowej i z orzecznictwa Trybunału.

- 37 Przede wszystkim należy podkreślić, że zarówno zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, jak i zasada wzajemnego uznawania, która sama w sobie opiera się na wzajemnym zaufaniu między nimi, mają w prawie Unii fundamentalne znaczenie, gdyż umożliwiają one utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych. Dokładniej rzecz ujmując, zasada wzajemnego zaufania wymaga, w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, aby każde z tych państw uznawało – z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności – że wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie [wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 38 W tym kontekście decyzja ramowa 2002/584 służy, dzięki ustanowieniu nowego, prostszego i wydajniejszego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej, ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy sądowej, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi [wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (europejski nakaz aresztowania – ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 39 Jak wynika bowiem z art. 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej 2002/584 w świetle jej motywów 5 i 7, celem tej decyzji jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji opartego na Europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r., systemem przekazywania między organami sądowymi osób skazanych bądź podejrzanych w celu wykonania wyroku lub przeprowadzenia postępowania karnego, przy czym ten drugi system jest oparty na zasadzie wzajemnego uznawania [zob. w szczególności wyrok z dnia 11 marca 2020 r., SF (europejski nakaz aresztowania – gwarancja ponownego przekazania do państwa wykonującego nakaz), C-314/18, EU:C:2020:191, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 40 Zasada ta, która zgodnie z motywem 6 decyzji ramowej 2002/584 stanowi „kamień węgielny” współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, znajduje swój wyraz w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, wprowadzającym regułę, zgodnie z którą państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej samej decyzji ramowej [wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (europejski nakaz aresztowania – ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 41 Wynika stąd, że co do zasady wykonujące nakaz organy sądowe mogą odmówić wykonania takiego nakazu wyłącznie z enumeratywnie wyliczonych powodów odmowy wykonania przewidzianych w decyzji ramowej 2002/584. W konsekwencji wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania jest przewidziana jako wyjątek, który należy interpretować ściśle [wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (europejski nakaz aresztowania – ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 42 Następnie, co się tyczy w szczególności art. 27 i 28 decyzji ramowej 2002/584, których dotyczą wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł już, że o ile przepisy te przyznają państwom członkowskim określone uprawnienia przy wykonywaniu europejskiego nakazu aresztowania, o tyle przepisy te – zważywszy, iż wprowadzają odstępstwa od zasady wzajemnego uznawania sformułowanej w art. 1 ust. 2 owej decyzji ramowej – nie mogą podlegać wykładni prowadzącej do podważenia celu rzeczony decyzji ramowej, polegającego na ułatwieniu

i przyspieszaniu przekazania między organami sądowymi państw członkowskich w świetle wzajemnego zaufania, jakie powinno istnieć między nimi [wyrok z dnia 24 września 2020 r., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (zasada szczególności), C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo].

- 43 Wreszcie, Trybunał podkreślił, że decyzji ramowej 2002/584, odczytywanej w świetle postanowień karty, nie można interpretować w sposób prowadzący do podważenia skuteczności systemu współpracy sądowej między państwami członkowskimi, w którym jednym z istotnych elementów jest przewidziany przez prawodawcę Unii europejski nakaz aresztowania (zob. podobnie wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie X (europejski nakaz aresztowania – ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 Trybunał orzekł zatem, że w szczególności w celu zapewnienia, by funkcjonowanie europejskiego nakazu aresztowania nie zostało sparaliżowane, wyrażony w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE obowiązek lojalnej współpracy powinien przyświecać dialogowi między wydającymi nakaz organami sądowymi a wykonującymi nakaz organami sądowymi. W związku z tym zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Generalstaatsanwaltschaft (Warunki pozbawienia wolności na Węgrzech), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, pkt 104, 109 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 45 To właśnie w świetle tych okoliczności należy ustalić w pierwszej kolejności, czy osobie przekazanej wydającemu nakaz organowi sądowemu w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania przysługuje, jak uważa sąd odsyłający, prawo do bycia wysłuchaną, gdy na podstawie odpowiednio art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 organ ten kieruje do wykonującego nakaz organu sądowego wnioski o wyrażenie zgody albo w celu ścigania za czyny inne niż te, za które dana osoba została przekazana, albo w celu późniejszego przekazania tej osoby innemu państwu członkowskiemu.
- 46 W tym względzie należy zauważyć, że decyzja ramowa 2002/584 przewiduje w art. 14, że każda osoba aresztowana, która nie wyraża zgody na swoje przekazanie, ma prawo do bycia wysłuchaną, ponieważ art. 19 tej decyzji ramowej ustanawia zasady dotyczące konkretnie takiego przesłuchania. Natomiast wspomniana decyzja ramowa nie zawiera żadnego szczególnego przepisu dotyczącego prawa osoby przekazanej w kontekście jednego lub drugiego z wniosków o wyrażenie zgody, o których mowa w poprzednim punkcie, do bycia wysłuchaną.
- 47 Tymczasem z art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z jej motywem 12 wynika, że respektuje ona prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 TUE oraz tych, które znajdują odbicie w karcie, w szczególności postanowień jej rozdziału VI. Artykuł 47 karty, który znajduje się w tym rozdziale, ustanawia prawo do skutecznej ochrony sądowej.
- 48 Jako że prawo do bycia wysłuchanym stanowi część prawa do obrony, które jest nieodłącznym elementem prawa do skutecznej ochrony sądowej [zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów), C-791/19, EU:C:2021:596, pkt 203, 205 i przytoczone tam orzecznictwo], z faktu, że decyzja ramowa 2002/584 nie przyznaje wyraźnie zainteresowanej osobie prawa do bycia wysłuchaną w kontekście wniosku o wyrażenie zgody na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 tej decyzji lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, nie można w żadnym wypadku wywieść, że osoba ta jest w takich okolicznościach pozbawiona tego prawa podstawowego.

- 49 Jak już bowiem przypomniiał Trybunał, decyzja o wyrażeniu zgody, o której mowa w art. 27 ust. 4 decyzji ramowej 2002/584, różni się od decyzji w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania i wywołuje w odniesieniu do osoby, której dotyczy nakaz, skutki odmienne od skutków tej ostatniej decyzji [wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów), C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 60]. To samo powinno odnosić się do skutków zgody, o której mowa w art. 28 ust. 3 tej decyzji ramowej, dotyczącej dalszego przekazania zainteresowanej osoby innemu państwu członkowskiemu.
- 50 W tym względzie należy zauważyć, po pierwsze, że zgodnie z tymi przepisami zgoda wykonującego nakaz organu sądowego zostaje wyrażona, jeżeli czyn, którego on dotyczy, sam w sobie powoduje obowiązek przekazania zgodnie z tą decyzją ramową. Ponadto zgody odmawia się z tych samych obligatoryjnych lub fakultatywnych podstaw odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, które zostały przewidziane w art. 3 i 4 omawianej decyzji ramowej [zob. podobnie wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów), C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 61].
- 51 Po drugie, o ile prawdą jest, że w sytuacji gdy do wykonującego nakaz organu sądowego zwrócono się o wyrażenie zgody na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, zainteresowana osoba została już przekazana wydającemu nakaz organowi sądowemu w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania, o tyle jednak orzeczenie w sprawie wyrażenia zgody, podobnie jak orzeczenie w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, może naruszać wolność tej osoby [zob. podobnie wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (podrabianie dokumentów), C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 62]. Konsekwencją orzeczenia w sprawie wyrażenia zgody będzie bowiem w szczególności to, że wspomniana osoba będzie mogła być ścigana, skazana lub pozbawiona wolności za popełnienie czynu innego niż to, którego dotyczył europejski nakaz aresztowania, a w kontekście wykonania rzeczonoego nakazu mogła ona skorzystać z przysługujących jej praw podstawowych, w tym prawa do bycia wysłuchaną.
- 52 Tak więc z uwagi na to, że rozważany wobec niej środek negatywnie wpływa na jej sytuację, należy uznać, że zainteresowana osoba powinna korzystać z prawa do bycia wysłuchaną, jeżeli wniosek o wyrażenie zgody został złożony przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584.
- 53 Należy zatem ustalić w drugiej kolejności, przed którym organem zainteresowana osoba może powoływać się na przysługujące jej prawo do bycia wysłuchaną, gdy złożony został taki wniosek o wyrażenie zgody.
- 54 Nawet jeśli zgodnie z art. 27 ust. 3 lit. f) i art. 28 ust. 2 lit. b) decyzji ramowej 2002/584 wydający nakaz organ sądowy jest zobowiązany wysłuchać zainteresowanej osoby w celu uzyskania ewentualnego uzyskania zrzeczenia się przez tę osobę korzystania z przewidzianej w art. 27 ust. 2 tej decyzji ramowej zasady szczególności albo zgody tej osoby na dalsze przekazanie innemu państwu członkowskiemu na podstawie art. 28 ust. 2 tej decyzji ramowej, to jednak wykonujący nakaz organ sądowy powinien wyrazić zgodę na takie rozszerzenie ścigania na inne czyny lub na takie dalsze przekazanie, zgodnie z art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 lit. d) wspomnianej decyzji ramowej.
- 55 Wykonujący nakaz organ sądowy powinien zatem ocenić, w szczególności w świetle obligatoryjnych lub fakultatywnych podstaw odmowy wykonania przewidzianych w art. 3 i 4 decyzji ramowej 2002/584, czy można zezwolić na ewentualne rozszerzenie ścigania na inne czyny lub na dalsze przekazanie innemu państwu członkowskiemu.

- 56 Wynika stąd, że osoba przekazana powinna być wysłuchana w sytuacji, gdy wniosek o wyrażenie zgody został złożony przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584.
- 57 W konsekwencji w trzeciej i ostatniej kolejności należy określić zasady wykonywania tego prawa wynikające z prawa Unii.
- 58 W tym względzie, jak podkreślono na rozprawie przed Trybunałem, należy upewnić się, że zasady te są odpowiednie dla zapewnienia zarówno realizacji celu decyzji ramowej 2002/584, jakim jest w szczególności ułatwienie i przyspieszenie przekazywań między organami sądowymi państw członkowskich, jak wynika z pkt 42 niniejszego wyroku, jak i poszanowania praw podstawowych osoby przekazanej.
- 59 Tymczasem decyzja ramowa 2002/584 nie zawiera żadnego przepisu dotyczącego konkretnie takich zasad.
- 60 Tym samym przy wdrażaniu decyzji ramowej 2002/584 państwa członkowskie zachowują, zgodnie z ich autonomią proceduralną, możliwość przyjęcia przepisów, które mogą okazać się odmienne w poszczególnych państwach członkowskich. Jednakże państwa te powinny czuwać nad tym, by przepisy te nie uchybiały wymogom wynikającym z tej decyzji ramowej, w szczególności w odniesieniu do ochrony sądowej gwarantowanej przez art. 47 karty, który leży u jej podstaw (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 marca 2021 r., PI, C-648/20 PPU, EU:C:2021:187, pkt 58).
- 61 Ponadto, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 53 opinii, w braku szczególnych przepisów przewidzianych w prawie Unii zasady wykonywania prawa zainteresowanej osoby do bycia wysłuchaną w ramach wniosku o wyrażenie zgody złożonego przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego mogą zostać ustalone za pomocą porozumienia między wydającymi nakaz organami sądowymi a wykonującymi nakaz organami sądowymi, z poszanowaniem zasady autonomii proceduralnej.
- 62 Jak wynika z orzecznictwa Trybunału, prawo do bycia wysłuchanym, które stanowi nieodłączny element prawa do skutecznej ochrony sądowej, gwarantuje każdej osobie możliwość użytecznego i skutecznego przedstawienia jej stanowiska w toku danego postępowania [zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów), C-791/19, EU:C:2021:596, pkt 205 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 63 W sytuacji, gdy wniosek o wyrażenie zgody został złożony przez organy sądowe wydającego nakaz państwa członkowskiego na podstawie art. 27 ust. 4 decyzji ramowej lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, przewidziana w art. 47 akapit drugi karty możliwość użytecznego i skutecznego przedstawienia swego stanowiska, mimo że nie oznacza, iż osoba, której dotyczy nakaz, ma prawo do stawienia się osobiście przed organem sądowym wykonującym nakaz, jeżeli organ ten zamierza wyrazić zgodę na wniosek wydającego nakaz państwa członkowskiego, wymaga jednak, by osoba ta miała faktyczną możliwość przedstawienia przed wykonującym nakaz organem sądowym wszelkich uwag i zastrzeżeń dotyczących wniosku o wyrażenie zgody.
- 64 W celu dokonania wykładni art. 47 akapit drugi karty należy bowiem wziąć pod uwagę, zgodnie z art. 52 ust. 3 karty, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.

- 65 Otóż z orzecznictwa tego wynika, że art. 6 ust. 1 wspomnianej konwencji nie znajduje zastosowania do procedur ekstradycyjnych, do których należy między innymi postępowanie w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, ponieważ procedury te nie obejmują rozstrzygnięcia o prawach i obowiązkach skarżącego o charakterze cywilnym ani o zasadności oskarżenia w sprawie karnej (zob. podobnie orzeczenia ETPC: z dnia 7 października 2008 r. w sprawie Monedero Angora przeciwko Hiszpanii, CE:ECHR:2008:1007DEC004113805, § 2; z dnia 4 września 2014 r. w sprawie Trabelsi przeciwko Belgii, CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, § 160 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 W tym kontekście należy również przypomnieć, że decyzja wykonującego nakaz organu sądowego o uwzględnieniu wniosku złożonego przez wydający nakaz organ sądowy na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 powinna zostać podjęta najpóźniej w ciągu 30 dni od otrzymania tego wniosku. Należy zatem upewnić się, że zainteresowana osoba została wysłuchana w użyteczny i skuteczny sposób, jak wynika z pkt 62 niniejszego wyroku, nie podważając jednak logiki leżącej u podstaw decyzji ramowej 2002/584 ani celów tej decyzji, polegających na przyspieszeniu procedur przekazywania osób (zob. analogicznie wyrok z dnia 30 maja 2013 r., F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, pkt 73).
- 67 W tych okolicznościach i w świetle owego wymogu szybkości postępowania, który leży u podstaw decyzji ramowej 2002/584, prawo do bycia wysłuchanym przed wykonującym nakaz organem sądowym może zostać wdrożone konkretnie w wydającym nakaz państwie członkowskim, w którym znajduje się osoba przekazana, bez bezpośredniego udziału wykonującego nakaz organu sądowego.
- 68 Tym samym nic nie stoi na przeszkodzie rozstrzygnięciu rozważanemu przez sąd odsyłający, zgodnie z którym zainteresowana osoba powinna przedstawić swoje stanowisko wydającemu nakaz organowi sądowemu w odniesieniu do ewentualnego rozszerzenia ścigania na inne czyny niż te, które uzasadniały przekazanie lub dalsze przekazanie innemu państwu członkowskiemu, na przykład gdy organ ten wysłuchuje jej w przedmiocie ewentualnego zrzeczenia się skorzystania z zasady szczególności zgodnie z art. 27 ust. 3 lit. f) decyzji ramowej 2002/584 lub w ramach postępowania dotyczącego wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego następnie przez inne państwo członkowskie w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem owej osoby w wydającym nakaz państwie członkowskiemu. Jeżeli stanowisko to zostanie zawarte w protokole i przekazane następnie przez wydający nakaz organ sądowy organowi sądowemu wykonującemu nakaz, to ten ostatni organ powinien uznać, że stanowisko to, co do zasady, zostało uzyskane przez wydające nakaz organy sądowe zgodnie z wymogami art. 47 akapit drugi karty. Jak bowiem wynika z pkt 37 niniejszego wyroku, zgodnie z zasadą wzajemnego zaufania państwa członkowskie muszą uznawać – z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności – że wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie.
- 69 Należy ponadto przypomnieć, że przepisy art. 27 i 28 decyzji ramowej 2002/584 odzwierciedlają odpowiednio postanowienia art. 14 i 15 Europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r. (wyrok z dnia 19 września 2018 r., RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, pkt 57). Otóż z art. 14 tej konwencji wynika w szczególności, że do wniosku o wyrażenie zgody w celu ścigania innych przestępstw należy dołączyć „protokół zawierający oświadczenia osoby wydanej”.

- 70 Z uwagi na to, że do wykonującego nakaz organu sądowego należy zapewnienie poszanowania prawa do obrony, organ ten powinien rozpatrzyć wniosek o wyrażenie zgody na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 na podstawie informacji zawartych we wspomnianym wniosku i z należyтым uwzględnieniem stanowiska zainteresowanej osoby.
- 71 W przypadku gdyby wykonujący nakaz organ sądowy uznał, że nie dysponuje wystarczającymi informacjami, w szczególności w odniesieniu do stanowiska zainteresowanej osoby, aby umożliwić mu wydanie, z pełną znajomością rzeczy, – i z pełnym poszanowaniem prawa do obrony tej osoby – orzeczenia w sprawie odnośnego wniosku o wyrażenie zgody, do niego będzie należało zastosowanie przez analogię przepisów art. 15 ust. 2 tej decyzji ramowej, wzywając wydający nakaz organ sądowy do pilnego przedstawienia dodatkowych informacji na temat stanowiska zainteresowanej osoby.
- 72 Jednakże do wykonującego nakaz organu sądowego i do wydającego nakaz organu sądowego należy zapewnienie, aby taki wniosek o udzielenie dodatkowych informacji i jego wdrożenie nie naruszały celu decyzji ramowej 2002/584, polegającego na ułatwieniu i przyspieszeniu procedur przekazywania osób, a w szczególności aby wykonujący nakaz organ sądowy mógł wydać orzeczenie w sprawie wniosku o wyrażenie zgody z zachowaniem terminu trzydziestu dni przewidzianego w art. 27 ust. 4 i art. 28 ust. 3 lit. c) tej decyzji ramowej.
- 73 Mając na względzie całość powyższych rozważań, na zadane pytania należy odpowiedzieć, że art. 27 ust. 3 lit. g), art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej gwarantowanego przez art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, iż osoba przekazana wydającemu nakaz organowi sądowemu w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania korzysta z prawa do bycia wysłuchaną przez wykonujący nakaz organ sądowy, w przypadku gdy do tego ostatniego organu wydający nakaz organ sądowy skierował wniosek o wyrażenie zgody na podstawie owych przepisów tej decyzji ramowej, przy czym przesłuchanie to może odbyć się w wydającym nakaz państwie członkowskim, a organy sądowe tego państwa są w tym przypadku zobowiązane do zapewnienia, aby prawo zainteresowanej osoby do bycia wysłuchaną było wykonywane w sposób użyteczny i skuteczny, bez bezpośredniego udziału wykonującego nakaz organu sądowego. Jednakże do wykonującego nakaz organu sądowego należy zadbanie o to, by dysponować wystarczającymi informacjami, w szczególności na temat stanowiska zainteresowanej osoby, aby móc wydać, z pełną znajomością rzeczy – i z pełnym poszanowaniem prawa do obrony tej osoby – orzeczenie w sprawie wniosku o wyrażenie zgody sformułowanego na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, oraz wezwać w stosownym przypadku wydający nakaz organ sądowy do pilnego przedstawienia dodatkowych informacji.

W przedmiocie kosztów

- 74 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 27 ust. 3 lit. g), art. 27 ust. 4 oraz art. 28 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania

i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej gwarantowanego przez art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że osoba przekazana wydającemu nakaz organowi sądowemu w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania korzysta z prawa do bycia wysłuchaną przez wykonujący nakaz organ sądowy, w przypadku gdy do tego ostatniego organu wydający nakaz organ sądowy skierował wniosek o wyrażenie zgody na podstawie owych przepisów tej decyzji ramowej, przy czym przesłuchanie to może odbyć się w wydającym nakaz państwie członkowskim, a organy sądowe tego państwa są w tym przypadku zobowiązane do zapewnienia, aby prawo zainteresowanej osoby do bycia wysłuchaną było wykonywane w sposób użyteczny i skuteczny, bez bezpośredniego udziału wykonującego nakaz organu sądowego. Jednakże do wykonującego nakaz organu sądowego należy zadbanie o to, by dysponować wystarczającymi informacjami, w szczególności na temat stanowiska zainteresowanej osoby, aby móc wydać, z pełną znajomością rzeczy – i z pełnym poszanowaniem prawa do obrony tej osoby – orzeczenie w sprawie wniosku o wyrażenie zgody sformułowanego na podstawie art. 27 ust. 4 lub art. 28 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, oraz wezwać w stosownym przypadku wydający nakaz organ sądowy do pilnego przedstawienia dodatkowych informacji.

Podpisy